

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 11

INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 Cl.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

1. Comitetul declară, că numai acel organ de publicitate servește intereselor partidului național român, care pe deoparte susține și propagă neștirbit programul partidului și concluziunile în vigoare ale conferențelor naționale, pe de altă parte întărește solidaritatea națională în cadrele și sub disciplina acestui partid, aflând modalitățile de a produce și întări încrederea obștei române în autoritatea conferenței naționale, care singură e chemată a stabili principiile politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania și singură e în drept a institui organele de conducere și de executivă a acestei politici. Orice încercare de a știrbi autoritatea acestor organe este un atac îndreptat împotriva conferenței naționale și în consecință constituie un act de trădare față de interesele naționale politice ale poporului român din Ungaria și Transilvania.

2. Comitetul constată, că „Tribuna” nu e nici organ al comitetului executiv, nici al partidului național român din patrie. Prinținuta sa echivocă în afaceri de ordin politic și prin încercările sale de a știrbi încrederea obștei române în autoritatea organelor de conducere și de executivă ale partidului național român, ziarul „Tribuna” din Arad a ieșit din cadrele disciplinei de partid și a devenit vătămător și ostil intereselor partidului, iar din declarațiunea din numărul său 262 din 14 decembrie n., că „vor putea veni vremuri și situații când ideea națională are nevoie de a fi susținută chiar și contra partidului printr'un organ de publicitate român” „Tribuna” a încercat să anticipeze justificarea trădării intereselor politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania.

Comitetul central executiv al
partidului național român.

Pace cu orice preț

Nu odată am cetit ori am auzit vorbele acestea: „nu vă mai certați!” „faceți pace”. Ele veneau dela un prieten, dela un cetitor și foarte adesea, printre rânduri, ni le aducea și ni le aduce încă presa din România. Pace... Cât farmec are cuvântul acesta!... Ce bună ar fi pacea... dacă n'ar însemna ea de atâtea ori renunțare...

În special dela frații din România îndemnul acesta, trebuie s'o mărturisim, ni se trimite fără ezitare și fără o prealabilă și riguroasă cercetare a împrejurărilor dela noi. Ne face impresia că s'a înstăpănit în publicul din România credința că dacă ne înțelegem între noi facem încolo ispravă destulă. S'a mai vorbit în coloanele ziarului nostru de această Românie a fraților noștri liberi, care în cea mai mare parte a ei nu ține să ne cunoască, dar grozav ține să ne știe în bunăînțelegere.

Recunoaștem că sunt în regatul fraților noștri oameni cari nu se mărginesc să ne cunoască frământările din cine știe ce telegramă pe care le-o oferă un ziar local, dintr'un izvor de cele mai multe ori dușman nouă. Ziarele noastre din an în an trec în tot mai multe exemplare Carpații și trebuie să mai recunoaștem că d. Nic. Iorga a contribuit în măsura cea mai mare printr'o activitate multilaterală, la familiarizarea publicului din România cu trebile dela noi. Dar de aici și până la a avea în România o opinie care totdeauna să fie în măsură să păsească pentru sprijinirea cauzelor bune dela noi mai e mult. De obicei pressa din România, când nu îndeamnă la

pace, stă în așteptare — și primește cu liniște, rezultatele cari decurg din frământările noastre interne.

Acelaș fenomen se prezintă în sânul publicului dela noi, se înțelege în măsură scăzută și produs de cauze și cu manifestări oarecum variate. Aici cetățeanul vrea și el pace. Și cu atât vroa mai multă pace cu cât e mai străin de frământările vieții noastre publice și cu cât e mai interesat. „Faceți pace” strigă cutare, care în viața lui nu s'a rășboit niciodată. „Încetați cu certele”, adaugă celălalt, care toată viața plânge pe ruinele desbinărilor noastre, — și încasează — recompense patriotice. „Până când, pentru Dumnezeu” strigă, în sfârșit, cutare tribunist mascat, care își dă seama că pot să piară toate „valorile” cu tratamente așa de aspre.

*

Dar fenomenul acesta al setei grozave de pace are cauze mai adânci.

Publicul nostru, în majoritatea lui, cu greu se poate deprinde cu situații noi. Comitetul național, în anii lungi ai pasivității a fost mai mult o „corporație platonice”, cum a încercat „Tribuna” să'l numească, în zilele noastre. El recruta martiri, cari înfundau pușcările și dacă atunci disciplina n'a putut să strângă rândurile, exemplul a întărit multe inimi și a făcut mulți eroi între modeștii apostoli ai satelor noastre.

De când, apoi, am intrat în activitate, comitetul național s'a silit să dea o organizare forțelor politice ale neamului nostru

LUIGI PIRANDELLO

Ironii de ale vieții și de ale morții

Curajul cetățenesc

Trad. de Senior

Numind pe oameni tigri, hiene, lupi, șerpi, maimuțe și iepuri, Bruno Celesia se temea să nu facă nedreptate acestor animale, cari n'o merită cu nici un chip, fiindcă fiecare își urmează cu sumpunere propriei sale naturi și nu lucrează decât la porunca ei; pe câtă vreme omul, nu: — omul e fals. Deci scuipat în față — și picioare în altă parte, iată tot ce merită omul.

— Știu eu bine, ce am aici înăuntru! zicea el, lovindu-se peste burtă.

— Ești tu, Bruno, sunt mațele.

— E iadul, canalie! sbiera Bruno.

Și ar fi voit ca gura lui să fie un crater de vulcan, craterul Etnei, ca să verse asupra omenirii tot focul care huia în el.

Cu toate acestea, azistând într'o zi frumoasă în piața hotelului Central la împărțirea solemnă a recompenselor onorifice acordate curajului cetățenesc, Bruno Celesia, în sine, nu se putea abține de a conveni că aceasta era o frumoasă și demnă sărbătoare.

Intrigant de clasa întâi, sindicul, da; dar om de un adevărat talent, cuvântător născut. Și nu odată, în timpul mărețului discurs, care slăvia virtuțile înăscute ale poporului sicilian, amintind faptele eroice săvârșite de acesta. Bruno Celesia, simțise străbătându-i măruntaele un fior electric; și cu degetele lui neastâmpărate își vâră în gură și își rodea perii mustețelor stufoase și vârful asprei bărbi crețe. Din vreme'n vreme își pipăia cu cealaltă mână pulpana lustruită și înverzită a hainei sale, în veșnica preocupare să nu-i atârne cineva din napoi, cu un ac, vre-un petec de hârtie. Desigur! De câteva luni de zile farsa aceasta stupidă era la modă.

— Murdară omenire! Bravissimo! A doua exclamație era la adresa sindicului, care amintea în clipa aceasta, ce au știut să facă locuitorii din Palermo în zilele glorioasei lor desrobiri, la intrarea lui Garibaldi.

După ce se sfârși cuvântarea sindicului în mijlocul aplauzelor șgomotoase, la cari Bruno, aprins, nu se putu abține să nu și-le adaugă pe ale sale, împărțirea recompenselor începu.

*

Pe întinsa terasă de marmoră a hotelului central, unde, cu sindicul numai o apă, steteau foarte blajini, cu evantaiul în mâni, consilierii municipali, soțiile lor și notabilii din împrejurimi; un prea fru-

mos tânăr, oacheș, voinic, cu privire îndrăzneată, se înfățișă cel dintâi... El se aruncase în două rânduri într'o casă în flăcări ca să scape o bătrână și un copil.

Mulțimea îl primi cu entuziasm.

— Trăiască Sghembri! Trăiască Carluccio Sghembri!

Câțiva observară că domniile aceștia din consiliul comunal ar fi făcut mai bine să fi constituit un corp de pompieri, lucru de care țara era cu totul lipsită, și să fi numit ca membru al lui pe acest brav Carluccio, care ar fi meritat așa de bine, decât să-i dea medalia aceea cu care, la urma urmei, n'avea ce face, un biet hamal care asuda toată ziua și se încovoia strivit sub sacii de cărbuni, ca să câștige câteva nenorocite de parale.

— Tu ești frumos, mormăia în sine Bruno Celesia, admirându-l, dar înaintează puțin în vârstă, dragă prietene, și ai să vezi ce canalie devii și tu! ce porc de câne de mâna întâi! Vivat! Vivat!

El aplauda cu ceialalți până una alta, și și pipăia mereu cu mâna pulpana hainei.

Fiecare la rândul său, cei patru eroi ai zilei, înfățișându-i-se spre a și primi medaliile, fură obiectul aclamațiilor mulțimei.

— Asta face pentru o clipă, comenta Bruno între dinți, în mijlocul învâlmășeii: Ticăloși înainte, ticăloși în urmă... Omenirea întreagă... hi! desgustător... Vivat! Vivat!

Distribuțiunea sfârșită, mulțimea începu a se

pre introducerea monopolului spirtului, dar trebuie pregătit terenul pentru o eventuală reformă. Din punctul de vedere al promovării înratelor vistieriei țării, planul monopolului chibriturilor nu prezintă multă importanță. Deocamdată chestia petrolului nu e de loc actuală. Din punct de vedere social e nejust, că față de darea de consum pentru petrol, ca articol de consum al poporului sărac, mijloacele de luminat a claselor mai înalte să fie scutite de dare. Însă ministrul nu a declarat și aceea, că ar voi să scadă darea pentru petrol.

Ministrul instrucției spune, că proiectul despre autonomia catolică nu poate fi desbătută acum, de altfel proiectul acesta nici e terminat; regularea legală și definitivă a lefurilor învățătorilor o va face în anul 1913. Comisia a primit apoi bugetul.

*

Motivele disolvării saborului croat. „Keti Ertesito” scrie următoarele: Cu prilejul numirii lui Cuvaj ca ban al Croației, toate partidele din opoziție au proclamat cea mai înverzunată luptă în contra guvernului banului și în contra Ungariei. În ședința comitetului executiv al partidului starcevician au stabilit procedura, pe care trebuia să o urmeze partidele din opoziție cu prilejul deschiderii saborului. Hotărârea a fost ținută în secret, dar cu toate acestea s'a aflat despre planul partidului starcevician. După acest plan președintele ad-hoc Barceici din scaunul prezidial avea să propună desfacerea Croației de către Ungaria. Aceasta se cuprinde de altfel și în programul partidului starcevician, dar primirea propunerii nu ar fi întâmpinată nici o greutate din cauza minorității partidului starcevician, deoarece partidul autonom aparținător coaliției sârbo-croate incontestabil ar fi primit și el această propunere.

Nu-i nimic adevărat. Banul voiește să-și motiveze prin ceva procedura lui ilegală.

*

Din calvarul nostru. Luni în 29 l. c. s'a pertractat la curtea cu jurați din Budapesta, un proces al ziarului „Lupta”, intentat de faimosul patriot Bois Árpád, avocat în Făgăraș.

De data aceasta însă nu i-a reușit. Tribunalul l-a condamnat la purtarea speșelor de proces.

Mărti în 30 l. c. s'a desbătut al 2-lea proces, care a fost intentat de către renegatul profesor din Caransebeș, Weigel Géza, pentru un articol apărut în „Lupta”, nr. 23 din februarie 1910.

Tribunalul a aflat de vinovat pe fostul redactor responsabil Ioan Pescariu și l-a condamnat să plătească suma de cor. 835'60 fil., care sumă se va detrage din cauțiunea ziarului apus „Lupta” care se află încă depusă la procuratura din Budapesta de comitetul național. Înainte numai.

Tărâmurile de viață și de acțiune

de dr. Cassiu Maniu

Legătura organică cu teritoriul național pretinde integrarea sa. Muncă uriașă și sistematică la care se cere talentul, puterea de voință și planul general al unei corporațiuni bine încheiate, condusă de o clasă superioară națională adecă de marii politicieni economiști, financiari și pedagogi ai unui popor. Și precum vedem din experiență că manifestarea cea mai importantă a voinței și lucrării omenesti, este conservarea de sine, este foarte firesc, că temeiul sistemului integrării noastre teritoriale este o verigă numai în lanțul luptei pentru existență ce se afirmă în câștigarea de averi nemișcătoare și în bani. Proprietatea în sine este libertate. Proprietatea de pământ este un fel de suveranitate, fiindcă în afară de teritoriu nu este putere politică. Moșia noastră este arătătorul puterii noastre suverane celei faptice, căreia trebuie câștigat rolul său de drept politic românesc. Acesta este tărâmul de viață a suveranității de drept, cel național pe care-l avem în acest teritoriu românesc. Viața aceasta de agitație materiale trebuie prin urmare să se desfășoare în alvia națională, ca să fie spre binele vieții naționale organice.

Aceasta este lupta pentru existență în înțelesul modern al cuvântului. Numai această întregire a teritoriului național poate asigura existența neamului, fiindcă singură se va familia noastră românești ce trebuie să fie înrădăcinate în solul însuș a teritoriului românesc pentruca să-și poată forma zid de apărare contra străinilor. Prin cumpărarea de pământ românesc arătăm dragostea noastră tradițională pentru moșia străbună. Vieța este luptă pentru existență.

Vieța națională ca luptă pentru existență națională este desfășurarea eului național pe terenul întăririi economice a fie-

cărui român. Și aceasta este acțiunea cea mai necesară pentru reîntregirea noastră în dreptul național asupra marelui teritoriu ce se numește cu tot dreptul românesc.

Acțiunea aceasta nu este altceva decât energia economică a unui popor. Aceasta energie se manifestă ca forță istorică și dacă există, ea poate înfrunți hotărâtor asupra circulației de bani în viața economică a unei națiuni, făcând ca națiunea să aibe curente de valori mari ce se grupează în chip organic pe lângă centre financiare și economice curat românești. Iată un tărâm de acțiune vast pentru îndrumătorii poporului nostru, fie profeți, fie învățători, fie proprietari, ori alt fel de intelectuali.

Căci tot aceea este logica luptei pentru existență a unei națiuni ca a metafizicii, a geometriei, sau a melancoliei. Lupta pentru existență a unui popor se petrece în lumea materială și în cea morală și fiindcă a-și stoarce respectul atât material cât și cel moral. Ce este în lumea materială proprietatea, aceea este în lumea morală libertatea desfășurării forțelor genului național pe care-l reprezintă limba, arta, știința și moralitatea unui popor.

Mijloacele bogate materiale ne dau putința a ne înălța în moralitate, în știință, în artă, în literatură și în cultură prin poleirea limbei naționale, și prin otelirea simțului nostru pentru înaltele valori ce le cer dela noi atât moralitatea cea solidă și adânc înrădăcinată cât și știința, arta și literatura ca manifestatii de talent și de entuziasm sublim.

Pentru a se atinge recunoașterea morală este prin urmare neapărat de lipsă ca politica națională să se îndeletnicească cu zidirea de centre financiare și economice în tot teritoriul românesc. Și aici avem lipsă de inițiativa individuală a intelectualelor bine situați.

El fu silit să grăbească la cei din urmă pași, căci ploaia începuse a cădea, și deasă. Marea era atârnată, turbure și se ridica pe alocurea grabnică amenințare a cerului, încercat cu uriași nori negri. Valurile se umflau, se isbeau unul într'altul și nu isbuteau a se sfărâma singură, o scurtă spumă turbată se arăta pentru o clipă, ici și colo, clocoțind pe crestele sbărlite.

— Se vestește furtună! oftă Bruno, privind din dosul geamului balconului său. În curând cerul dispăru ca înghițit, și în vreme de câteva clipe, fu un întunec de moarte; părea că noaptea venise deodată. Din vreme în vreme, o vijelie alerga grabnică, ca fulgerul, pe țărâmul mării ridicând un vârtej de nisip. Cel dintâi trăsnet bubui în sfârșit, și aceasta fu ca o prevestire a furtunei.

Bruno Celesia închise obloanele, aprinse o lumânare și merse să se așeze la vechiul lui birou ca să-și reia lectura zilnică a unei mari cărți vechi cu privire la descoperirea Americii. La fiecare nou bubuit de trăsnet, el ridica din umeri și întindea gâtul:

— Haide, drăguțele Doamne! Să bombardăm. Acele nenorocite de lampioane de toate culorile îi reveniau în minte, gata pentru iluminatie, și el râdea pe sub mustață.

El citea acum ca de vre-o oră, când i-se păru că aude, în mijlocul frământării nesfârșite a mării ca niște țipete de groază pe cheiu.

El se duse la balcon, deschise un oblon și deodată... un fulger îl orbi! Priveliștea era îngrozitoare! Și apoi, da, da... colo jos... ce se întâmplase?... era acolo o grămadă de oameni cari se apărau cum puteau împotriva valurilor pe cari le arunca spre ei marea infuriată... Ei strigau, negre-

șit! Ce se întâmplase? El își luă pălăria și alergă să vadă.

Ici și colo pe țărâm, în mijlocul acestei besne îngrozitoare și sgomotoase, tremura o slabă lumină apărută de o manta; o mare mulțime alrgase, oameni și femei, așteptând, îngroziți și tremurânzi, năprasnica luire a unui fulger spre a zări pe mare o luntre podidită de valuri de vânt deslănțuite.

Unii se obosiau repetând că nu e nimeni cu luntrea aceea, că fusese surprinsă de valuri pe țărâm luată de acolo, de pe zăgar unde fusese trasă la uscat; alții, din potrivă, asigurau și jurau că au văzut într'ansa un om care gesticula așa... așa... și ei imitau gesturile lui desperate; și alții apoi raportau că mai multe luntre ieșiseră din port în timpul zilei, mergeau la băile Sf. Leon, printre cari putea foarte bine să se găsească una care, la înapoiere, să fi fost surprinsă de furtună.

— Iat-o! iat-o! — se auzi de-odată, din toate părțile, un fulger prelung străbătând cerul.

Dar numai decât sunetul se rostogoli teribil și acoperi strigătele mulțimei. În besna devenită și mai adâncă, furtuna pare și mai groznică.

Când răbubuitul sfârși, comentariile reînțepură. Da, da! Era, era un om în luntre... el cerea ajutor! De data aceasta l-au văzut cu șoții...

— Și cine se duce acolo! strigă Bruno Celesia. Eroii zilei de azi unde sunt?

Dar cu cât se simția mai mult trebuințele de a face ceva, cu atât mai mult îi lipsea fiecărui curajul să-și ia avântul, și ei strigau după ajutor cât îi lua gura, ca și cum ajutorul nu trebuia să vină dela ei înșiși. Spiritul de devotament radia

din toate acestea ființe și părea că desnădăjduște, căutând fără folos, în mulțimea aceasta șovăitoare și îngrozită, pe omul care avea să se ridice la sublim. La chemarea ironică a lui Celesia, cineva strigă din mijlocul mulțimei.

— Iată-mă! dați-mi o luntre!

Și, făcându-și drum, aproape silnic, Carluccio Sghembri înaintă hotărât și gata să înfrunte această primejdie nouă.

Deodată Celesia, transportat, îl îmbrățișă și-i întipări un sărut pe frunte, strigând:

— Omul lui Dumnezeu! Dar nu, nu tu! tu nu trebuie să mergi acolo! Aici, la mare, luntrea! Am să merg eu!

Și el prinse a se desbrăca furios. Sghembri se împotrivi.

— Am să merg eu! — repetă Bruno cu și mai multă ardoare, impunându-se mulțimei.

— Nimeni să nu încerce a-mi sta în cale! Pleacă tu! Tu ți-ai câpătat medalia! Acuma e rândul meu! Lăsați-mă să spon! Eu știu să înot, eu înot foarte bine! Vieța nu mai are preț pentru mine!... Lăsați-mă să merg.

Un marinar bătrân aduse, în fugă, o barcă de salvare, legată cu o funie lungă; alții în vremea aceasta târăseră pe mal o luntre mica. Bruno Celesia sări într'ansa, gol nap; dar abia i-se făcu vânt luntrei în mare că un val furios o luă și o răsturnă. Un strigăt de groază despica văzduhul, Bruno Celesia dispăruse, înghițit în adâncuri.

— Dă drumul la funie! Dă-i drumul! — se striga bătrânului marinar.

Acuma, în groaza aceasta îndoită, așteptarea unui nou fulger era mai vie, mai frenetică! Și

Observațiuni și învățături

Sfârșitul conflictului franco-italian

(ș) În fine conflictul dintre Franța și Italia, provocat de aceasta din urmă prin capturarea a două vapoare de război, „Carthage” și „Manouba”, este pe cale de a fi aplanat. Când cititorii noștri vor avea înaintea lor aceste rânduri probabil că cei 29 de medici și infirmieri turci, pe cari autoritățile italiene i-au arestat pe bordul vasului „Manouba” vor fi eliberați și procesul verbal al aplanării acestui conflict, pe care-l regretăm atât de mult, va fi semnat de către cele două guverne.

Am arătat, în articolul nostru precedent, ce nedreptate a făcut Italia Franței când a capturat vaporul de poșta „Carthage” și a secvestrat aeroplanul aviatorului francez Duval, care mergea să ia parte la un meeting de aviațiune la Tunis.

Bănuiala autorităților italiene că aeroplanul acesta ar fi fost destinat armatei turcești din Tripolitania a fost nedreaptă. Tânărul Duval nu numai că a dovedit, cu acte legale, că este angajat pentru un pașnic meeting la Tunis, dar a și promis, în mod spontan, de a nu merge niciodată la Tripolis.

Vedem că prin capturarea vaporului *Carthage* și prin secvestrarea aeroplanului de pe acest vas, autoritățile italiene au comis nu numai o impoliteță la adresa republicii franceze, de care Italia este legată prin relațiuni de amicitie, dar au săvârșit și o încălcare a dreptului internațional.

Nici una din convențiunile sau declarațiunile de drept internațional, nici una din regulile neutralității (pe cari trebuie să le respecte Franța în actualul război) nu permiteau guvernului din Roma să ia măsurile de mai sus în afacerea vasului *Carthage*.

Aceste măsuri au provocat nu numai nemulțumire în Franța, au fost nu numai începutul conflictului care apoi s'a agravat în urma capturării *Manoubei*, dar au cauzat Franței și pagube materiale. Vaporul *Carthage* ducea la Tunis mărfuri cari s'au stricat în urma întârzierii ce a suferit-o vaporul din cauza capturării. Și acest vapor, făcând totdeodată și serviciu poștal între Marsilia și Tunis, ducea o mare corespondență comercială, a cărei întârziere de asemenea a pricinuit prejudicii materiale. Fără îndoială că rezolvarea conflictului implică și o indemnizare a acestor pagube din partea guvernului italian.

Iată prin urmare că guvernul italian a trebuit să recunoască greșala sa în chestiunea capturării vaporului *Carthage*. Să vedem cum s'a rezolvat incidentul cu cei 29 de pasageri turci de pe bordul celui-lalt vapor de comerț capturat de flota italiană: *Manouba*.

Acest incident a fost și mult mai grav și a provocat complicațiuni politice cari au durat o săptămână întreagă.

Cititorii noștri cunosc antecedentele conflictului: vasele de război italiene au capturat, în Marea Mediterană în dreptul insulei Sardinia, vaporul de comerț *Manouba* motivând acest act că pe bordul acestui vapor s'ar găsi 29 de ofițeri turci, travestiți, cari merg să se înroleze în armata turcă din Tripolitania. Cei 29 de pasageri turci, cari într'adevăr se găseau pe

cuverta vaporului amintit, au fost arestați de autoritățile italiene și duși în închisoare la Cagliari.

Guvernul francez, care știa că pasagerii amintiți nu sunt militari ci pașnice persoane civile: medici și infirmieri a cerut imediată punere în libertate a acestor 29 pasageri, prinși pe un vapor d'asupra căruia flutura tricolorul francez. Guvernul italian însă, încă tot cu convingerea eronată că pasagerii sunt ofițeri deghizați, a refuzat să libereze pe pasagerii *Manoubei*.

Conflictul și-a ajuns, în acest moment, punctul culminant. Opinia publică în Franța cerea guvernului Poincaré să apere demnitatea republicii. Mai multe interpelări au fost anunțate și ținute în cameră asupra acestui incident grav, care la urma urmei putea să compromită cu desăvârșire bunele relațiuni ce există între Italia și republica franceză.

Noul guvern francez, pe care l-am lăudat dinainte ca pe un guvern mare, nu a desmintit această credință și a corăspuns speranțelor pe cari Franța și amicii Franței le-au pus în el. Grație acțiunii lui energice guvernul italian a consimțit să se facă o anchetă prin care să se constate dacă cei 29 de pasageri turci sunt într'adevăr ofițeri — cum pretindeau autoritățile italiene — sau persoane pașnice, cum susțineau agenții Franței.

Ei bine: ancheta stabilind adevărul a dat, și de astădată, câștig de cauză Franței. S'a constatat prin acte oficiale și în chip neîndoios că cei 29 de pasageri sunt parte *medici*, și încă medici celebri, și parte infirmieri turci, cari se duceau la Tunis și de acolo la Tripolis ca să dea îngrijiri răniților.

Această constatare trebuia să fie urmată de aplanarea întregului conflict, căci era evident că și de astădată guvernul italian fusese rău informat. Italienii nu mai aveau nici un interes să prelungească acest conflict în care dreptatea nu era de partea lor. Inchiderea definitivă a acestui penibil incident este chestiune de câteva zile. În principiu conflictul s'a aplanat.

Rămâne să mai facem câteva observațiuni asupra acestor evenimente cari au trebuit să ne preocupe foarte mult date fiind simpatiile noastre pentru aceste două țări.

Dacă un asemenea conflict — așa de grav, așa de potrivit ar stârni dintr'odată dușmănia a două popoare — s'ar fi întâmplat între neamuri cari nu se iubesc așa de mult cum se iubesc francezii și italienii, conflictul ar fi avut consecințe mult mai grave, dezastruoase. Să nu uităm că cele două vapoare franceze au fost capturate fără absolut nici o vină, să nu uităm că guvernul italian s'a încăpăținat să refuze Franței satisfacțiunea chiar după ce se convinsese că a făcut o gafă.

Din fericire atât opinia din Franța cât și aceea din Italia (deși aceasta din urmă mai puțin) sunt mult mai mult convinse de necesitatea bunelor relațiuni între cele două mari neamuri latine, decât să se lase târâte de o patimă momentană. Presa franceză mai cu seamă a arătat Italiei o bunăvoință așazicând frățescă și a fost condusă de un spirit de conciliațiune fără de care ar fi fost poate imposibil să se rezolve acest conflict așa de repede și de neted.

Aplanarea conflictului franco-italian este

o victorie a curentului de simpatie ce există în Franța pentru Italia. Francezii au iertat italienilor, cari sunt surescitați din cauza războiului, greșelile comise, au iertat insulta, mai mult involuntară, adusă drapelului roșu-alb-albastru și au întins Italiei mâna păcii.

Regretul ce l-am simțit la izbucnirea conflictului a fost mare, dar tot așa de mare ne este satisfacțiunea că aceste incidente n'au avut urmări mai dăunătoare prieteniei dintre Franța și Italia.

Adversarele acestor neamuri, în primul loc Germania și Austro-Ungaria, se bucurau de această ceartă și ar fi fost vesele să vază pe francezi și pe italieni încăerându-se. De aceea presa berlineză și cea vieneză s'au grăbit să anunțe că Franța va pedepsi cu mâna armată pe italieni. Dar această bucurie a dușmanilor seculari ai Franței și Italiei a fost pe cât de scurtă pe atât de zadarnică. Cele două state amice au rezistat la încercarea la care au fost puse ele și prietenia și alianța lor.

O observațiune asupra atitudinii Italiei: deși această atitudine n'a fost întemeiată pe dreptate, ea a dovedit un lucru: energia admirabilă cu care tânărul stat italian știe să-și apere interesele.

Chestia S. Bocu

D. S. Bocu nu a putut nici până în ziua de azi să infirme absolut nici una din acuzele cuprinse în cele 14 întrebări din numerii noștri 12 și 13.

În numărul 12 al „Tribunei” d. Sever Bocu zicea: „Am supus toate actele vieții mele private și publice unui juriu de onoare, care s'a întrunit în ziua de 29 aprilie 1910 sub președinția d-lui Andreiu Bărseanu, președintele Asociațiunii și acest juriu, înaintea căruia am avut de acuzator pe d. dr. Ioan Suciu, mi-a dat calificățiunea deplină a onoarei și corectității mele personale”.

Am susținut, că d. S. Bocu minte, când afirmă lucrul acesta, căci juriul de onoare despre care vorbește d. S. Bocu, niciodată nu s'a ocupat cu nici una din actele vieții private și publice a dlui Sever Bocu și nici nu s'a dat d-lui Sever Bocu calificățiunea, nici deplină, nici nedeplină, a onoarei și corectității sale personale.

Am provocat pe d. S. Bocu să dovedească contrarul prin publicarea protocolului despre pertractările juriului de sub întrebare.

D. S. Bocu nu publică însă protocolul acesta, ci caută să apară publicului ca fiind fără pată prin provocare la faptul d-lui V. Goldiș, când acesta în preajma alegerilor din 1910 a încercat — fără succes — să scoată curat pe d. Bocu. D. Sever Bocu însă și în cazul acesta dovedește o uimitoare lipsă de inteligență. Insuș reproduce cuvintele d-lui Goldiș, că dânsul „în interesul solidarității naționale” a voit să se treacă la ordinea zilei peste chestia moralității d-lui S. Bocu. Căci d. Goldiș știa prea bine, că neacceptarea lui S. Bocu în șirul candidaților de deputați naționali va fi începutul infamei revolte, care s'a și început imediat după respingerea d-lui Bocu, prin dd. dr. Vaida și dr. Vlad.

D. S. Bocu deci să nu ceară atestat despre moralitatea sa dela d. V. Goldiș, ci să infirme rând pe rând acuzele faptice, ce

i-se aduc în cele 14 întrebări și să publice protocolul juriului.

După ce d. S. Bocu n'a făcut nici una, nici alta, noi am putea termina toată afacerea constatând, că d. S. Bocu n'a putut se infirme acuzele acestea și că prin urmare publicul cetitor trebuie să tragă însuși concluziunea singură posibilă din cele constatate.

Noi însă dorim să-i oferim d-lui Bocu puțința de a se limpezi definitiv și hotărât. *Îi oferim instituirea unui juriu, în care noi șă numim doi membri și dânsul alți doi, cari apoi își vor alege un președinte.* Noi vom supune deliberării acestui juriu dosarul, ce îl avem despre moralitatea publică și privată a d-lui S. Bocu și declarăm aci, că vom accepta necondiționat hotărârea juriului. Așteptăm răspunsul d-lui S. Bocu.

Cavalerii!

„Mult ați suferit treceți în împărăția dreptății“.
Redactorii „Tribunei“
despre el înșiși

A fost un timp — sunt mai multe secole de atunci — când societatea europeană, împărțită într-o înfinitate de stăpâniri, se sbătea în cea mai cumplită anarhie.

Nici o putere publică nu exista pentru a constitui un echilibru, asigurând o anumită ordine în această nesfârșită mulțime de forțe, ale căror relații se sprijiniau numai pe puterea brută.

Regalitatea și Imperiul, aduse la o umbră, tânșiau în haosul social fiind zilnic nesocotite. Singură biserica, sălbatică și ea de obiceiurile timpului, reprezintă, prin organizația ei, vechia unitate romană constituind un element ideal în mijlocul barbariei; dar puterea ei era mai mult platonice. — Astfel, în acest haos, individul lipsit de ori-ce sprijin legal, era lăsat pradă diverselor puteri care se biptau între ele sub cea mai desăvârșită stăpânire a bunului plac și a arbitrarului celui mai desfrănat.

Dar în mijlocul acestui haos și a acestui dezastru al legalității, omenirea nu perduse simțul ei de ordine și de dreptate. Există în sufletul omului un instinct de dreptate socială, o nevoie imperioasă de justiție care cu ori-ce preț trebuie să derive într-o instituție care să o servească.

Căci nu s'a văzut societate omenească să poată trăi fără speranță în dreptate.

Dreptatea poate fi mai mare sau mai mică într-o anumită epocă, dar speranța în dreptate nu poate să dispară nici odată...

*

Ei bine, din această sete și din această nevoie imperioasă pentru dreptate și ideal se nascu cavalerismul.

Instituție cu origini ce se pierd în obiceiurile barbarilor germanici, sub presiunea nevoilor și sub ocrotirea bisericii, ea a devenit o asociație a elitei morale și vitejești a omenirii de atunci în serviciul unui ideal moral.

În societatea ajunsă pradă anarhiei morale și materiale, cavaleria reprezintă o necesitate de ordine, un factor de distragere a instinctului războinic al timpului dela preocupări de materialism brutal, spre scopuri ideale.

Preocupările cavalerului așa cum se definesc mai târziu sunt apărarea celor oprimați, ocrotirea văduvii și a orfanului, răzbu-narea celor nedreptățiți. Idealul lui era serviciul dreptății și al credinței.

Cavalerul trebuia să fie om nepătat, bun creștin, credincios devotat al crucii, brav și loial.

Cavalerul nu se năștea, se făcea.

Cavaler putea deveni și un nenobil, nu orice nobil însă era un cavaler.

Spre a deveni cavaler se cerea o lungă pregătire și încercări aspre.

Când după toate încercările un cavaler mai bătrân încingea celui tânăr după tradiționala acoladă în numele a arhanghelului Mihail și al Sf. George sabia, îi spunea: fii viteaz, credincios și loial.

Aceasta a fost instituția cavaleriei.

Astfel au fost aceia care și astăzi ispitesc sufletele noastre luminând barbaria întunecată a evului mediu cu epopea blândă și eroică totodată a idealității lor.

Pentru onoare și credință.

Pentru Dumnezeu și doamnă.

Pentru văduvă și orfan.

Cu vitejie, cu loialitate, fără nici o prihană a cinstei lor.

Astfel au fost aceia care au clădit epopea sumbră a cruciadelor și a luptelor cu păgânii.

*

Dar! astăzi cât de mult s'au „primenit“ lucrurile. O, voi suflete eroice, cavaleri fără de prihană care pentru dreptatea văduvelor și a orfanilor, pentru triumful onoarei și al credinței, a-ți risipit cu nemiluita atâta sânge eroic.

Tu Richarde inimă de leu, Tu Tancrede, tu Godefroy de Bouillon, voi toți, umbre glorioase, care cu prestigiul vostru a-ți salvat onoarea veacului de mijloc, cât de mult s'au schimbat lucrurile astăzi.

Totul, totul s'a premenit.

O tempora, o mores.

Goana nemiluită a progresului a modernizat și cavaleria.

De acum d. Bocu și Sciopu sunt urmașii voștri în lume.

De sigur s'a mișcat din loc, a tresăltat de bucurie acolo unde se odihnește de atâtea sute de ani, cenușa ta Bayarde cavaler fără teamă și prihană, când ai auzit de aceste achiziții ale ordinului vostru.

Iată-i:

Timp de peste un an au dus în coloanele unui organ de cea mai dubioasă speță, cea mai infamă campanie.

Vorbiau de primenirea ideilor, prin primenirea oamenilor. Nu aveau nici idei de spus, în locul celor de azi, nici oameni mai buni de pus în locul celor de azi.

Voiau însă desființarea partidului.

Pentru aceasta, cu o artă pe care au dus-o la perfecțiune, s'au folosit de cel mai infernal mijloc: de a combate ideile fără a preciza nici o idee, de a ponegi persoanele fără a preciza nici un fapt împotriva persoanelor...

„Primenirea ideilor prin primenirea persoanelor“.

Când au fost somați să se astâmpere s'au provocat la cetitorii lor.

Când la rândul lor au fost luați în cercetare mai de aproape, au început să urle.

Când li-s'a rupt masca de pe obraz spre a vedea cine sunt acești primenitori, au început să amenințe.

Nu le mai ajunge acum opinia publică, cetitorii lor, nu mai pot să constituie o autoritate...

Ei mănuiesc un organ public. Pot prin urmare, oricând, să lămurească dreptatea lor,

să obție un verdict de condamnare a celor cari — zic dânsii — îi lovesc pe nedrept.

Pentru idealul nostru național, zic ei, au jertfit „toate plăcerile acestei lumi“.

Deci la gloria ta se provoacă mândria cavaleri ai „Tribunei“, cruciații primenirei, nobilii de Lipova și München.

Ce zici tu umbră glorioasă, cavaler fără prihană și teama Bayarde, de noile achizițiuni?

Noi avem o părere, e drept, că nu e primenită, ea era în vigoare încă pe vremea voastră printre oamenii cinstiți.

Că din găinari cavaleri nu se poate face, un găinar poate spera cel mult la gloriu de bandit.

Până atunci noi ținem să-i încunoștiințăm pe cavalerii „Tribunei“, că chiar și această înaintare în carieră, prezintă dificultăți și mai ales pentru patronii lor. Căci în toate timpurile unui om cinstit i-a fost silă să se bage cu unul care nu e de pămura lui.

Dacă deci, ambiția de înaintare îi va aduce în atingere cu noi, îi vom pune la respect pentru că omul e dator să se apere, dar răspunzători alții vor fi făcuți și îi asigurăm că **aceia** nu vor scăpa de răspundere.

Darul de Anul nou al „Pop. Român“

Transport: 694 abonamente, 2763 cor.

Au mai dăruit următorii:

182. Dr. Aurel Grozda 25 abonamente 100 coroane.

183. Liga culturală, secția București 100 abon. 400 cor.

184. D. dr. Petru Barbu, Caransebeș, 2 abon. 8 cor.

185. D. Dimitrie Beuca, Caransebeș, 1 abon. 4 cor.

186. D. Ioan Imbroane, Caransebeș, 1 abon. 4 cor.

187. N. N. Caransebeș, 5 abonamente 20 coroane.

188. D. dr. Alexandru Morariu, Caransebeș, 5 abonamente 20 cor.

189. D. Isidor Tătaru, Caransebeș, 1 abon. 4 cor.

190. D-ra Elenuța Tataru, Caransebeș, 1 ab. 4 cor.

191. D. Iefta Biju, Caransebeș, 2 abonamente 8 cor.

192. D. dr. Aurel Iorga, Caransebeș, 5 abon. 20 cor.

193. D. Ioan Faur, Caransebeș, 1 abonament 4 cor.

194. D. E. Barbu și R. Rădoi, Caransebeș 1 ab. 4 cor.

195. D. dr. Gava, Caransebeș, 1 abonament 4 cor.

196. D. Lukács, Caransebeș, 1 abonament 4 coroane.

197. D. R. Lichtneckert, Caransebeș, 1 abon. 4 cor.

198. D. I. Socaciu, Caransebeș, 1 abonament 4 cor.

199. D. Andreiu Ghidiu, Caransebeș, 2 abon. 8 cor.

200. D. dr. Gheorghe Dragomir, Caransebeș, 2 abon. 8 cor.

201. D. dr. G. Labonțiu, Caransebeș, 2 abon. 8 cor.

202. D. dr. G. Dragu, Teregova, 2 abon. 8 coroane.

203. D. Ioan Bogoeviciu, Teregova, 1 abon. 4 cor.

204. D. Gheorghe Tătucu, Iablanița, 2 abon. 8 cor.

205. D. Aurel Spătan, Sacul, 1 abonament 4 coroane.

206. D. Ioan Popovici, Iaz, 2 abonamente 8 coroane.

207. D. Martin Vernichescu, Vârciorova, 1 ab. 4 cor.

208. D. Ioan Șușoiu, Caransebeș, 1 abonament 4 cor.

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat
ARAD, str. Illés nr. 38.
(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări
: in bransa aceasta. :
Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderate.

IACOB ȚEPENEU

PIETRAR ȘI SCULPTOR
FEHÉRTEPLOM (BISERICA-ALBĂ).
STR. STEFANI No. 2.

Proprietar de ocnă: TEOFIL POPOVICIU

Mare magazin și atelier
de pietrii mormântale
precum: lucruri de
marmoră, granit,
laborator, piatră de
năsip, etc. Lucrez și
in provincă. — Prețuri
moderate.

Mobile

pentru dormitoare, sufra-
gerii, locuințe gargon,
saloane, otele, cafenele,
restaurante și palate; mo-
bile de aramă și fier, co-
voare, perdele, candelabre,
piane și mașini de cusut
:- să trimit ori unde. :-

La aranjare deplină trimit
voiajeur pe spesele mele.

Johann Werschling

deposit de mobile in

= **VERSECZ.** =

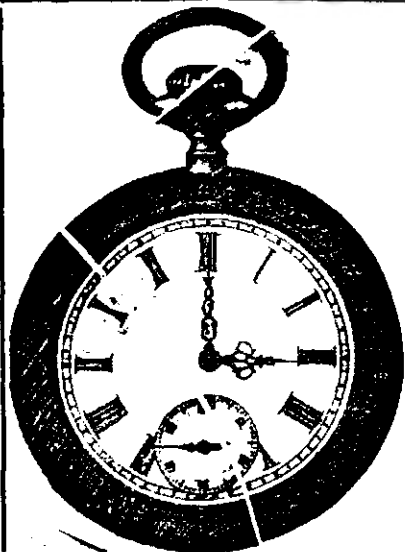

Recomand
canari cu tril nobil

din propria, prăsilă in mare,
cu prețul cel mai ieftin, exem-
plare excelente cu voce foarte
plăcută și tremurătoare: Ex-
pedarea o fac cu poșta (ram-
bursă) pe propriul meu rizic
garantând pentru sosirea ne-
vătămată sănătoasă și veri-
abilă a exemplarelor. Bărbuși cântăreți cu
8—10—12—16—20—25 cor. Femei cu 3—4—5
cor. Catalog de prețuri și îndrumări pentru tra-
tamentul paserilor canarice la cerere trimit cu
plăcere fiecărui, gratuit.

ISIDOR MURGU

— prăsitore mare de paseri canarice —
LUGOJ, STR. GURAN Nr. 19.

Cele mai bune **oroloage**
Cele mai solide și **juvaericeale**
cele mai moderne
atât pe **bani gata, cât și in**
rate pe lângă **chezășie de 10**
ani cu prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie in aceasta privință
in întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologier in Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notăz, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari il cer cu provocare la ziarul
„Românul“ (ad. scriu că au cetit anunțul in „Românul“). Corespondențele se fac in
limba maghiară, germană și franceză.

Folosește Doamnă**„Crema Margit“ a lui Földes**
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor
din elită și este cunoscută in toată lumea. Putere neîntrecută, stă in compunerea ei
norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea in decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai in cutii în-
chise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.
„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată,
care in străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

A R A D.

**Desfacere de
prăvălie
concesionată****Hoffmann
≡ Sándor**

ARAD, (Palatul teatrului).

Toată marfa din ma-
gazinul meu voi vin-
de-o cu prețul de
cumpărare, unii arti-
coli chiar și sub acest
preț. Să oferă deci

cel mai bun prilej
pentru a târgui ieftin.

Paltoane-raglan lungi, pentru
dame cu guler de blană, acum
costă numai 19 florini, prețul de
odinioară a fost 35 florini.

Căciule de blană nutria, negre,
pentru copii, acum numai 1 fl. 90
cr. odinioară a fost 2 fl. 50 cr.

La mine se pot afla lucruri dela
„Wiener Schossfabrik“ cu prețuri
originale de fabrică, rochii fru-
moase in orice culoare 2 fl. 25 cr.,
mai fine dela 4 fl. 50—5 fl.

Albituri pentru femei, parcheturi,
pânze, postavuri, dantele și articole
de lux pe lângă prețuri enorm de
ieftine.

Cămeși femești brodate: 1 fl. 65
cr.; calitate mai bună 2 fl. 25 cr.
și 2 fl. 60 cr. Un val de pânze de
30 cote 6 fl., calitate mai bună 7 fl.
50 cr.;

Un carnis (susținător de perdea)
frumos de aramă 1 fl. 75 cr., mai
fin masiv 2 fl. 50 cr.

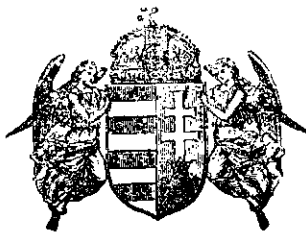
Un vitrage (susținătoare de per-
dea la ușă) de aramă 15 cr.

Resturi de sifoane și pânze in preț
de jumătate.

Rog priviți galantarele mele.

NEUMANN M.

CROITOR DE BĂRBAȚI.

COSTUME DE FRAC, SMO-
CHING, REDINGOT ȘI JA-
CHET, GATA SAU DUPĂ
MĂSURA IN EXECUTARE
: NEESCEPTIONABILĂ. :

Furnisorul curții cesare și regale și al camerei, depozit de haine pentru bărbați, copii și fetițe în

ARAD.

Recomand magazinul meu de
modă pentru femei și bărbați
de galanterie.

Dispon de orice marfă pen-
tru sezonul de toamnă și
de iarnă, precum: cămeși,
ciorapi, ploiere, cravate,
gulere etc., tot felul de
lucruri de **manufactură**.

Prețuri solide!

Rog binevoitorul sprijin al
publicului român. Cu deo-
sebită stimă:

NICOLAE MIUȚA
BISERICA-ALBĂ
(FĂHÉRTEPLOM).

Au sosit cele mai frumoase și
mai noi ghete de vară și toamnă.

Ghetele de bărbați și dame

Salamander

cu renume mondial, se capătă în
culoare galbină și neagră cu 16
coroane 50 fileri exclusiv la mine.

Weinberger János

prăvălie de ghete de rangul I-in.

Arad, piața Andrássy Nr. 20.

Comanțele din provincă se
execută încă în aceeași zi.

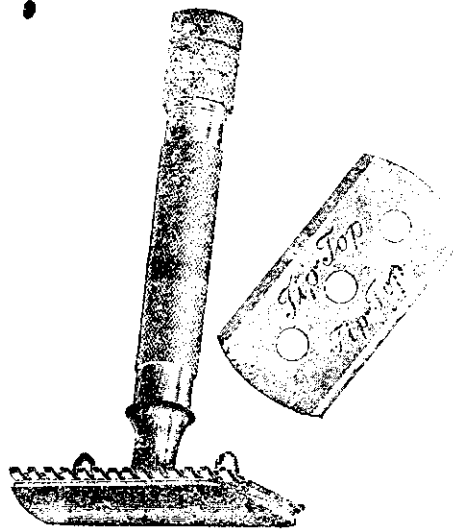

25 (11)

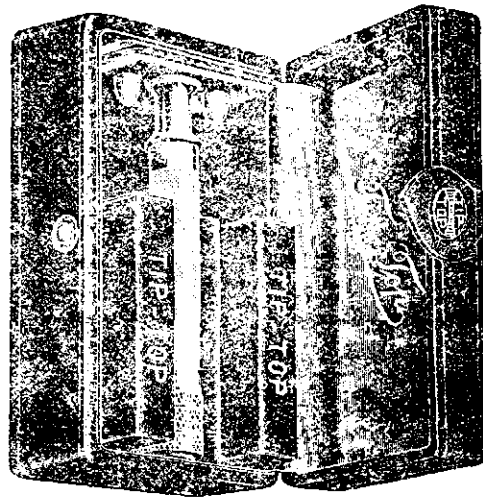
J. N A D E R

CUȚITAR.

ARAD. (Palatul-Minoriților).

Indeplinește tot felul de ascu-
țiri și reparări, ce cad în această
bransă. — Are în depozit cele
mai fine articole de oțel: bri-
ceaguri, foarfeci, briciuri pre-
cum și farfurii alese și diverse
articole de alpaca soiul renumit
Szandrik. Atelier special pentru
reparări.

Stabiliment de ascuțitorie aranjată cu putere electrică.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

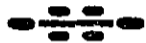
Filialele: :: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Delta. ::

Capital propriu 1,500.000 cor. Depuneri 5,000.000 cor.

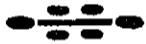
Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. Contabilitatea: Nrul 1149.

„ Filiala Buziaș Nrul 10. Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Delta Nrul 26.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu case de economizare.

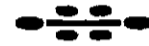

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detragere.

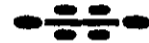

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

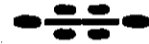
Depuneri până la 10.000 cor., după starea casei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA“ SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910.	K.	5,003.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate .	„	4,834.801-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 (foc .	„	119,830.992-—
(viață .	„	11,020.266-—
Fonduri de întemeiere și de rezervă .	„	2,204.317-—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acvișii, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

„SOMEȘANA“ institut de credit și economii societate pe acții în Deș.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „SOMEȘANA“ societate pe acții în Deș, sunt invitați în senzul §-lui 16 din statute la a

XXII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în 22 Februarie n. 1912 la 10 ore a. m. în localitatea institutului.

OBIECTELE:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte alor doi notari, doi verificatori și doi scrutatori.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1911.
3. Aprobarea bilanțului și distribuirea profitului curat.
4. Decidere asupra absolvirii direcțiunii și a comitetului de supraveghiere dela răspundabilitate pentru gestiunea anului 1911.

5. Satorirea marcelor de prezență pentru membri în direcțiune și din comitetul de supraveghiere.

6. Alegerea în direcțiune alor doi membri pe un period de patru ani și în comitetul de supraveghiere alor cinci membri pe un period de trei ani.

Deș, la 27 Ianuarie 1912.

Direcțiunea.

RAPORTUL DIRECȚIUNEI.

Onorată adunare generală!

Incheind anul de gestiune 1911 avem onoare a Vă prezenta Contul-bilanț, profit și pierdere, din care rezultă un spor îmbucurător la toți ramii de operațiune.

Activele se prezintă cu Cor. 2958108.40, deci cu Cor. 463195.88 mai mult decât în anul anterior.

Circulația casei a fost de Cor. 4.646.951.01, iar circulația generală de Cor. 22.666.460.43.

Depunerile spre fructificare fac Cor. 1.677.134.55, deci față cu anul trecut arată o creștere de Cor. 335.302.18. Dovadă despre încrederea publicului către institutul nostru.

La Active-pozitii mai importante sunt împrumuturile cambiali și hipotecari, cari asemenea arată o creștere însemnată.

Inființarea filialei noastre la Ileanda-mare a fost o dispoziție foarte norocoasă a direcțiunii, ce s'a dovedit deja în primul an de activitate al ei, făcând o circulație de Cor. 2.149.103.20 și câștigând depuneri în sumă de Cor. 98.836.64.

Din casele din Deș ale institutului și din cele ale filialei din Ileanda-mare, precum și din prețul mobilierului am amortizat laolaltă Cor. 2884.59.

In anul acesta ies din direcțiune conform §-ului 27 al statutelor după ordinea vechimei — Domnii: George Gradovicu și Ilariu Boros, acest din urmă fiind conform §-ului 28 din statute, supliniți prin direcțiune în locul dlui Gregoriu Pușcariu protopop în Beclean, care a repășit în decursul anului. Comitetului de supraveghiere asemenea i-a expirat mandatul de 3 ani, deci vine sub alegere. Astfel veți avea să alegeți în direcțiune doi membri pe un period de patru ani, iar în comitetul de supraveghiere cinci membri pe un period de trei ani.

Pentru distribuirea profitului curat de Cor. 43124.30 — facem — în înțelesul §-lui 56 din statute — următoarea propunere:

1. Să se dea 5% dividendă acționarilor	Cor.	10.000—
2. " " " 20% fondului de rezervă	"	6624.86
3. " " " 5% " de penziune	"	1656.22
4. " " " 4% tantiema directorului executiv	"	1324.97
5. " " " 6% " funcționarilor	"	1987.46
6. " " " 5% pentru scopuri culturale și de binefacere	"	1656.22
7. " " " 12% fondului special de rezervă	"	3974.90
iar din restul de Cor. 15899.67—		
8. " " " 3% supradividendă acționarilor	Cor.	6000—
9. " " " fondului de rezervă ca dotație extraordinară	"	1835.14
10. " " " fondului special de rezervă ca dotație extraordinară	"	3205.10
11. " " " fondului de penziuni ca dotație extraordinară	"	4259.43
12. " " " pentru remunerarea funcționarilor fără drept la tantiemă	"	600—
Total : Cor.		43124.30

Referitor la împărțirea sumei de Coroane 1656.22 (punctul 6) destinată pentru scopuri culturale și de binefacere, facem următoarea propunere:

1. Să se dea bisericei gr. or. din Deș	Cor.	100—
2. Școalei gr. cat. din Deș	"	400—
3. Școalei gr. cat. din Bogata-română	"	50—
4. Școalei gr. cat. din Curtuiș	"	50—
5. Școalei gr. cat. din Szent-Margita	"	200—
6. Bisericei gr. cat. din Bogata-ungur.	"	50—
7. Școalei gr. or. din Felső-Orbó	"	50—
8. Bisericei gr. or. din Aszó	"	50—
9. Menza Academică din Cluj	"	100—
10. Școala rom. cath. din Deș	"	20—
11. Spitalul comun	"	20—
12. Bisericei gr. cat. din Ileanda-Mare	"	100—
13. Bisericei gr. cat. din Szelnicze	"	50—
14. Bisericei gr. cat. din Nagyorszó	"	200—
15. Fondul orfanilor comitatenz din Deș	"	200—
La dispoziția direcțiunii	"	16.22
Total : Cor.		1656.22

Primindu-se aceste propuneri dividendă anului 1911 se va fixa în 8%, sau 16 Cor. per acție, iar fondul de rezervă a institutului va fi de Cor. 196000— fondul special de rezervă Cor. 12000— și fondul de penziune al funcționarilor Cor. 46000—.

Vă rugăm deci, că după cetirea raportului comitetului de supraveghere să binevoiți:

a) a pertracta obiectele cuprinse în convocător;

b) a aproba bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1911.

c) a primi propunerile noastre referitoare la distribuirea profitului curat și

d) a da absolutor direcțiunii și comitetului de supraveghere de pe anul de gestiune 1911.

Deș, la 27 Ianuarie 1912.

DIRECȚIUNEA.

„SOMEȘANA“ institut de credit și economii societate pe acții în Deș.

RAPORTUL COMITETULUI DE SUPRAVEGHIERE.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere raportând On. ad. gen. despre demersul afacerilor. Vă relatăm, că în decursul anului de gestiune 1911, ne-am prezentat în biroul institutului de mai multe-ori revizând cassa, documentele precum și toate cărțile principale și auxiliare de contabilitate, pe cari le-am aflat în ordine exemplară.

Iar conturile Bilanț, Profit și Perdere, cari s'au încheiat cu finea anului, examinându-le special, am constatat, că sunt exacte și întru toate corespunzătoare atât legii comerciale, precum și statutelor societății. Deoarece și noi ne alăturăm la propunerile direcțiunii referitoare la împărțirea profitului curat; rugăm pe Onorata adunare generală, ca:

- să binevoiască a primi propunerile direcțiunii;
- să aprobe bilanțul de pe anul de gestiune 1911;
- să dea absolutor direcțiunii și comitetului de reviziune pe anul 1911.

Deș, la 27 Ianuarie 1912.

Comitetul de supraveghiere.

CONTUL - BILANȚ

încheiat cu 31 Decembrie 1911.

ACTIVE.

PASIVE.

Cassa în numerar	52012 41	Capital social	400000 —
Cassa de păst. postală	516 73	Fond de rezervă	187540 —
Cambii excomptate	892250 —	„ special de rezervă	4820 —
„ cu acoperire hipotecară	882740 —	„ de penziuni	42100 —
Imprumuturi hipotecari	859643 —	Reescompt	563348 —
„ pe obligații cu caventați	1038 —	Depuneri spre fructificare	1677134 55
Avansuri pe efecte	21649 50	Depozit	375 19
Efecte	66210 —	Diverse Conturi creditoare	1633 75
Casa institutului din Deș și Ileanda-mare și Realități de vânzare	100958 43	Dividendă neridicată	1200 —
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	16175 33	Dare transitoare	5238 66
Imprumut de Cont-crt. cu acoperire	2360 —	Interese anticipate pro 1912	31594 —
Mobilier	2200 —	Profit curat	43124 30
Spese procesuali restituibile	3729 05		
Anticipații	1276 —		
Capital nevărsat	55350 —		
	2958108 45		2958108 45

DEBIT

CONTUL PROFIT și PERDERE

CREDIT

Interese: după fonduri	10429 92	Interese: dela cambii escomptate	151571 41
„ capitalul incurs din emis. a III-a	7285 43	„ împrumut hipotec.	70044 17
după depuneri	87158 34	„ obligații cu caventați	28 78
„ reescompt	39312 20	„ efecte	3159 31
Spese: de birou și porto postal	6023 52	Arândă și chirie	3435 08
salare și bani de cvartir.	29139 64	Taxă de întabulări și spese de emisiune	3001 —
salariile direcțiunii și a comitetului de rev.	3883 66	Dela abscieri	356 —
marce de prezență	2441 —	Provisiuni	13158 99
Dare: erarială și comunală	9503 77		
după depuneri	8715 83		
„ interesele solvite după capitalul emis. a III-a	728 54		
Scopuri culturale	124 —		
Amortizări din casele institutului și din mobilier	2884 59		
Profit curat	43124 30		
	250754 74		250754 74

Dej, la 31 Decembrie 1911.

DIRECȚIUNEA:

Dr. T. Mihali m. p.,
director executiv.Ioan Georgiu m. p.,
președinte.Teodor Hermann m. p.,
vice-președinte.Augustin Pinteș m. p.,
comptabil.

Georgiu Gradovici m. p.

Ilariu Boros m. p.

Dr. D. Ciuta m. p.

Dr. Ioan Kerekes m. p.

Dr. C. Barbul m. p.

Am examinat conturile de mai sus, pe cari le-am aflat în ordine și exacte întru toate

Dej, la 27 Ianuarie 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dr. G. Tripon m. p.

Dr. Alexandru Pop m. p.

Mateiu Pop m. p.

Iosif Lissai m. p.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
îi dă putința să execute lucrări alese și
o o artistice în ale tipografiei, o o

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.